

Aftentur til Doverodde GLKøbmandsgård

21. juni 1993

af Elly Mardal, Burhøjgårdvej 2, 7760 Hurup

Doverkiil (Doverodde) nævnes allerede i 1664, og bebos da af Chr. Christensen. I 1688 bor Peder Andersen på gården, hvis hartkorn er 1 td. og 6 skp. 1710 er det Jens Pedersen, der bor i Doverodde, måske en søn af ovennævnte Peder Andersen. Medens Enevold, kaldet Odde, 71 år, og hans hustru, 55 år, dør dernede i 1733. I 1780 får Thomas Larsen i Doverkiil sin søn Lars, døbt. I 1783 er Doverodde overtaget af Laurits Paaskesen, som vies 10. oktober samme år til Anne Boyesdatter. Imidlertid dør L. P. allerede i 1786 barnløs, og enken Anne Boyesdatter gifter sig samme år med Chr. Larsen, kaldet Mønn, fra Thyholm. Ved folketællingen i 1787 er parret nygifte og har 2 tjenestepiger. Matriklen 1788 viser, at det er en selvejergård med nu 1 td. hartkorn. Folketællingen i 1801 fortæller, at familien har 5 børn og holder 1 tjenestepige. Den første direkte beskrivelse af bygningerne får vi 9. december 1800. Stedet kaldes for "Doverkiil" kro, men der foregår en del handel via den naturlige havn, der også dengang kunne besejles. Stuehuset er 25 fag langt og 8 alen bredt. Laden og stalden i vestre ende 18 fag langt og 10 alen bredt. Det søndre hus er 10 fag i længde og 6 alen bred.

Knud Aagaard fortæller i sin beskrivelse over Thy 1802 om Doverodde, at her er indsejlingen til Doverkiil. Beboerne fanger i efteråret helt i bundgarn og om foråret gjedder, aborrer og sild. Fra forskellige aftægtskontrakter på egnen fortælles ofte, at der skal leveres ål fra Doverodde, så der var altså også ål i fjorden.

Jens Gramstrup ejer Doverkiil i 1820. Ved en brandtaxation 29. oktober er der tilbygget 8 fag indrettet til port, lade og materialehus, og det hidtidige søndre hus er nedrevet. Niels Chr. Simonsgaard ejer Doverodde i en del år, men tillige har han også Dovermøllegård, hvor der var en teglovn fra 1815 og antagelig helt frem til ca. 1851, da Næssund Teglværk blev bygget. Måske har der været sejlet med teglsten ud fra Doverodde havn. Storkøbmanden, som Niels Larsen Thomsen blev kaldt, overtog Doverodde Købmandsgård i 1849.

Her ses igen i brandtaxationerne, hvorledes byggeriet af de endnu værende bygninger blev

vurderet. 18. juli 1851 har N. L. Th. bygget det nye stuehus 30 fag langt og 15 alen bredt. Det er grundmuret og med gibsede lofter overalt, tegltag og indrettet til beboelse, butik, kontor, ligesom der var spejldøre med engelske låse. Et andet vestre hus var 21 fag langt og 12 alen bredt med tegltag. Indrettet til folkestue, bryggers, ovn, rullestue, vognhus, tømmer-stue, heste og fæstald. Doverodde kro lod N. L. Th. bygge i 1852. Det var 32 alen langt og 12 alen bredt, indrettet til beboelse for forpagteren af kroen Chr. Pedersen.

17. oktober 1854 takseres "Pakhuset", der er 60 alen langt og 16 alen bredt, grundmuret med 2 - 2 stens gul mur, og med tegltag, der er 4 lofter og gulve, værdien ansættes til 10.000 rigsdaler.

20. august 1856 er der bygget 2 kviste på stuehuset med blytag over. Ligeså er bygget endnu 2 huse, et vest for gården 30 x 18 alen til lade og stald, samt et 32 x 12 alen til gæstestalde, vogne, gåse- og hønsehus.

Det var også N. L. Th., der lod den lange dampskibsbro anlægge, før han måtte bukke under for en uundgåelig tvangsauktion i 1860.

Et konsortium overtog herefter Købmandsgården med købmand A. C. Hundahl som ledende og fra 1876 som eneejer. Han var en dygtig og kapitalstærk mand, men mere forsigtig. I hans tid blev der indrettet en tørreovn for også den gang at kunne tørre landmændenes høstvåde korn i det store pakhus.

Efter A. C. Hundahls død i 1892 blev købmandsgården forpagtet ud til Julius Møller, der købte købmandsgården i 1912, og videresolgte samme i 1942 til et nyt konsortium ved købmændene Chr. E. Nielsen, Conrad Thomsen, E. M. Borggaard og Viggo Vestergaard med sidstnævnte som direktør og leder.

Der kom atter gang i hjulene. Der byggedes, handledes og livet i "Den gamle Købmandsgård", som mange husker, blev en blomstrende forretning.

I 1869 blev dæmningen over Dover Kiil til Boddum anlagt vel til glæde for både landmænd og købmand.

Trap Danmark oplyser i 1921 om Doverodde, at den har en Ladeplads: med Anløbsbro for Dampskibe (3,2 m. vand) og Færgebro med overfart til Næs Færgebro på Mors, Købmandshandel, Afholdskro og et Mejeri bygget i 1887.

Kilde: Sydthy Årbog 1993, side 113-114.

Aftentur den 21. juni 1993 i haven til »Den gamle Købmandsgård«